

De vele risico's van bedrijfsuitjes

Het afgelopen jaar kwamen bedrijfsuitjes negatief in de schijnwerpers te staan omdat ik korte tijd een aantal dodelijke ongevallen plaatsvonden. Dit was geen toeval, want de afgelopen tien jaar zijn er veel incidenten geweest tijdens personeelsuitjes. De ongevallen in 2007 waren voor werkgeversorganisatie MKB Nederland reden om haar leden te waarschuwen bedrijfsuitjes veilig te laten verlopen.

door: Gabor Mooij

Op 30 september 2007 gingen achttien medewerkers van een Kruidvat-filiaal uit Winterswijk met een vlot het riviertje de Berkel op. Ze kwamen niet ver voorbij hun beginpunt bij het Gelderse Rekken. De medewerkers vielen met het vlot vanaf een stuw twee meter naar beneden. De vrouwen kwamen daarbij in koud en kolkend water terecht. Twee van hen overleefden dat niet. De deelnemers droegen geen zwemvesten en hadden geen begeleider bij zich. Ze hadden de borden gemist die aangaven dat er een stuw aankwam.

Begin 2008 besloot het Openbaar Ministerie het evenementenbedrijf dat de vlottocht organiseerde en de directeur ervan te vervolgen voor dood door schuld. Onder andere de instructies en procedures voor de vloottochten zouden onvoldoende zijn geweest. De werkgever, het Kruidvat, is tot nu toe geen partij in de zaak. Of dat terecht is, is de vraag. Het evenementenbedrijf bood tegen meerprijs begeleiding en zwemvesten aan. De werkgever had ervoor gekozen hiervan geen gebruik te maken en lijkt hiermee mede-verantwoordelijk voor het drama.

Slechts enkele weken later, op 26 oktober 2007, viel er weer een dodelijk slachtoffer tijdens een bedrijfsuitje. Een 29-jarige vrouwelijke werknemer van de lakkenfabrikant Motip uit Wolvega viel van een vijftien meter hoge graansilo in Veenhuizen voordat zij ging abseilen. De organisator zou volgens voorlopig onderzoek van de politie voldoende veiligheidsmaatregelen hebben getroffen. Ook zou de vrouw volgens getuigen de aanwijzingen van de begeleiders niet hebben opgevolgd. Het is echter vreemd dat de vrouw kon vallen terwijl ze op het punt stond een risicovolle glijtocht naar beneden te maken en er begeleiders aanwezig waren. Volgens een anonieme bron op het internet zou ze last hebben gehad van hoogtevrees. Ook was het bedrijf dat de activiteit organiseerde nog maar net met het abseilen gestart. Tot nu toe zijn er geen gerechtelijke stappen genomen in deze zaak.

Ook in 2006 kwam een werknemer om het leven tijdens een bedrijfsuitje. Het ging om een jeepsafari, waarbij het slachtoffer, een 60-jarige man, een open jeep bestuurde. Hij had geen gordel om en viel uit de wagen, waarna hij onder de jeep terecht kwam. Het Openbaar Ministerie vervolgde het evenementenbedrijf dat de safari organiseerde en twee instructeurs van dat bedrijf. De instructeurs kregen vrijspraak, maar het evenementenbedrijf moest een boete van 40.000 euro betalen, waarvan 15.000 euro voorwaardelijk was. Het bedrijf had haar instructeurs niet geïnstrueerd daadwerkelijk te controleren of deelnemers hun gordel omhadden.

Uit deze drie dodelijke ongevallen blijkt dat evenementenbedrijven niet altijd voldoende aandacht schenken aan de deelnemers aan hun activiteiten. Een keuze voor een professioneel bedrijf kan mensenlevens schelen.

Evenementenbedrijven

De laatste jaren is er een sterke groei geweest van bedrijven die bedrijfsuitjes organiseren. Deze evenementenbedrijven bieden steeds meer avontuurlijke uitjes aan. De beveiliging van dit soort uitjes schiet echter helaas regelmatig tekort. Dat komt ten eerste door de sterke groei in de sector, waarbij veel 'beunhazen' snel geld willen verdienen. Een tweede reden is het aanbod van steeds weer nieuwe activiteiten waarmee evenementenbedrijven nog weinig ervaring hebben opgedaan.

Evenementenbedrijven die avontuurlijke uitjes in de buitenlucht organiseren kennen een brancheorganisatie in de vorm van de Vereniging van Buitensport Ondernemingen Nederland (VeBON). Bedrijven kunnen alleen lid worden van deze vereniging als ze voldoen aan eisen wat betreft procedures, personeel en materiaal. Het bedrijf dat de dramatische vlottocht organiseerde, was geen lid van de VeBON. De vereniging biedt leden de toegang tot verzekeringen die ze mogelijk zonder een lidmaatschap niet of moeilijker hadden kunnen krijgen.

Tips bedrijfsuitjesorganisaties

- Ga na of het bedrijf lid is van de VeBON. Je weet dan dat het dan in ieder geval aan bepaalde kwaliteitseisen voldoet.
- Doe navraag bij het evenementenbedrijf welke veiligheidsprocedures het toepast en of er sprake is van (voldoende) begeleiding. Kies alleen voor een bedrijf met gediplomeerde begeleiders.
- Vraag het evenementenbedrijf in wat voor mate het verzekerd is tegen letselschade en ongevallen. Schiet deze verzekering te kort dan kan je beter naar een andere partij gaan.
- Het bedrijf moet je duidelijk kunnen maken wat de gevolgen zijn voor de werkgever bij een ongeval.
- Kies voor een evenementenbedrijf dat je goed kan voorlichten over de inhoud en de risico's van het uitje.
- Controleer hoe lang het evenementenbedrijf al uitjes organiseert. Als het bedrijf net begonnen is en onervaren medewerkers in dienst heeft, kun je beter naar een ander bedrijf gaan.

Soorten bedrijfsuitjes

Er is tegenwoordig een enorme keuze aan bedrijfsuitjes. Zo kan je slootje springen bij de boerderij, op zoek gaan naar een gestolen schilderij of meedoen aan een wedstrijd wie de mooiste foto maakt van collega's. Niet al deze uitjes zijn even ongevaarlijk. Bij het slootje springen loop je gemakkelijk een blessure op. Een speurtocht in de stad en in druk verkeer kan verkeerd uitpakken, omdat mensen minder goed opletten dan ze normaal zouden doen.

Daarnaast zijn er uitjes waar het risico nog duidelijker is. Je moet dan denken aan tokkelen (abseilen), jeepsafari, ballonvaart, paintball, vlot- en kanotochten, parachutespringen, skiën of snowboarden (binnen), allerlei vormen van hindernisbanen en bungeejumpen.

Er zijn daarnaast best actieve uitjes, die niet meteen risicovol zijn. Denk aan strand- of boswandelingen, een fietstocht door natuurgebied of speurtochten in een landelijke omgeving. Stelregel is dat uitjes risicovol zijn als de werknemers aan activiteiten moeten deelnemen die ze niet gewend zijn in een omgeving waar ze niet dagelijks komen. Geheel risicoloze uitjes bestaan dus niet. Ook bij een activiteit als pottenbakken kan er wat fout gaan of zelfs gewoon bij het eten in een restaurant. De kans op ongevallen is natuurlijk wel veel kleiner dan bij een fysiek of mentaal belastende activiteit.

Rol werkgever

In principe is de veiligheid tijdens bedrijfsuitjes een gedeelde verantwoordelijkheid van de werkgever, de werknemer en het organiserende evenementenbedrijf. De verantwoordelijkheid van de werkgever telt extra zwaar, omdat deze al snel aansprakelijk wordt gesteld als er iets fout gaat. Dat heeft te maken met de wettelijke plicht van de werkgever om te zorgen dat het personeel veilig is.

De verantwoordelijkheid van de werkgever hangt samen met de mate waarin een bedrijfsuitje vrijwillig is. Bij verplicht meedoen aan een uitje is de werkgever bijna altijd aansprakelijk als er iets met een werknemer gebeurt. Dat geldt alleen niet als die werknemer zich bewust roekeloos gedraagt of zich met opzet in een gevaarlijke situatie begeeft.

Bij vrijwillige uitjes is de werkgever minder snel aansprakelijk voor ongevallen. Niet altijd beschouwt de rechter uitjes echter als geheel vrijwillig. Een uitje kan formeel vrijwillig zijn, maar voor een werknemer toch een verplicht karakter hebben. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn als er ook klanten met het uitje meegaan.

De minste kans om schadevergoedingen te betalen loopt de werkgever bij geheel vrijwillige uitjes. Toch zijn ook bij dit soort situaties gevallen bekend waarbij de werkgever uiteindelijk opdraaide voor de schade. Een voorbeeld is een incident waarbij een partycentrum grotendeels afbrandde toen werknemers lampolie op een barbecue gooiden. De rechter stelde de werkgever verantwoordelijk. Een belangrijke reden daarvoor was dat er een leidinggevende mee was die had kunnen ingrijpen. Dit incident geeft aan dat een werkgever eigenlijk bij ieder uitje maatregelen moet nemen om te zorgen dat er geen ongeval of schade optreedt.

Zie voor aansprakelijkheid van werkgevers bij bedrijfsuitjes ook het artikel 'En toen was het gedaan met de feestvreugde...' van Karen Lans in Management Support nummer 10 van 2007.

Juridische aandachtspunten bij een bedrijfsuitje

- Hoe vrijwillig of verplicht is deelname aan het uitje? Dit bepaalt de (mate van) aansprakelijkheid van de werkgever.
- Heeft de werkgever voor het bedrijfsuitje voldoende maatregelen getroffen en gewezen op mogelijke gevaren ter voorkoming van ongelukken?
- Gaat het om activiteiten met gevaarlijke momenten?
- Zijn de activiteiten eenvoudig?

Deelnemers

Er zijn altijd medewerkers die zich extra willen laten gelden tijdens een spannend bedrijfsuitje. Terwijl anderen vanwege bijvoorbeeld een fobie of fysieke problemen niet op een avontuur zitten te wachten. De risicogevelezen zitten in deze twee groepen. Daarbij komt dat deelnemers ook nog wel eens hun partner mee mogen nemen. Van deze partner is vaak bij het organiseren van het uitje niet bekend wat hij of zij al dan niet aankan.

Mensen kunnen natuurlijk weigeren aan het bedrijfsuitje deel te nemen. Maar het gebeurt nog wel eens dat de werkgever het programma pas op de dag zelf bekend maakt en dan kun je er nog moeilijk onder uit. Er zijn altijd mensen die niet willen of kunnen toegeven dat ze iets eigenlijk niet aankunnen. Denk bijvoorbeeld aan werknemers die geen zwemdiploma hebben en dan zonder zwemvest deelnemen aan een kanotocht. Daarnaast zijn de deelnemers vaak onbekend met de activiteiten tijdens het uitje. Ze weten dan niet of ze die wel of niet aankunnen.

Tips met betrekking tot deelnemers

- Stel deelnemers niet voor het blok. Maak activiteiten ruim van tevoren bekend.
- Wijs werknemers duidelijk en ruim voor het uitje op de risico's. Zorg daarnaast dat ze tijdig over informatie over de aard van de activiteiten beschikken.
- Ga na of deelnemers de risico's van het uitje wel aan kunnen. Is er sprake van hoogtevrees, lichamelijke zwakte, fobiën, niet kunnen zwemmen?
- Vraag de deelnemers voor het uitje goed na te gaan of hun deelname wel verantwoord is.
- Geef deelnemers bij spannende activiteiten een duidelijke keuze tussen wel of niet meedoen. Bied ze eventueel een veilig alternatief aan.
- Deelnemers moeten weten wat de regels zijn en deze opvolgen.
- Geef heldere instructies aan aanwezige leidinggevenden over hun rol bij het uitje. Laat ze ingrijpen als deelnemers aan activiteiten mee willen doen die ze niet aankunnen. Vertel de leidinggevenden ook deelnemers aan te spreken op wangedrag of onverantwoorde risico's.
- Maak voor een uitje heel duidelijk aan de werknemers dat de werkgever wangedrag niet tolereert en dat er sancties tegenover staan.
- Vraag deelnemers te checken bij hun partner of die wel in staat is aan de activiteiten deel te nemen.

Verzekeren

Volgens deskundigen hebben veel bedrijven zich niet goed verzekerd voor ongevallen tijdens bedrijfssituaties. Dit is niet verstandig want het kan een bedrijf de kop kosten. De werkgever loopt grote kans voor ongevallen aansprakelijk te worden gesteld. Dat kan zowel gebeuren door een deelnemer als door een evenementenbedrijf dat schade door gedrag van werknemers oploopt. Je werkgever kan zich tegen ongevallen bij bedrijfsuitjes verzekeren met een bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering. Niet iedere aansprakelijkheidsverzekering dekt deze ongevallen. Kijk daarom in de voorwaarden of er sprake is van dekking en onder welke voorwaarden. Is er geen of onvoldoende dekking dan is het verstandig om te zorgen dat er wel een passende verzekering komt.

Naast een eigen verzekering voor de werkgever is het van belang in hoeverre het organiserende bedrijf zich tegen letselschade en ongevallen heeft verzekerd. Als de werkgever namelijk niet aansprakelijk is, maar het evenementenbedrijf wel dan zal dat de schadevergoeding moeten betalen. Overigens blijken voor evenementenbedrijven risicovolle activiteiten zoals tokkelen en parachutespringen vaak moeilijk verzekeraar te zijn. Leden van een brancheorganisatie zoals de VeBON zijn vaak beter verzekerd dan niet-leden.

Neem gewoon geen risico

Aan actieve bedrijfsuitjes zitten de nodige risico's vast. Dit kan zelfs leiden tot dodelijke ongevallen. De verantwoordelijkheid voor de betrokken partijen is dan ook groot. De werkgever kan echter door een grondige voorbereiding veel ellende voorkomen. Gezien de risico's voor zowel deelnemers als werkgever is het echter verstandiger om voor een veilig uitje te kiezen. Dat scheelt jou en je baas een hoop kopzorgen. Ook wat de rustige uitjes betreft is er meer dan genoeg keuze en variatie.

Websites bedrijfsuitjes

<http://www.bedrijfsuitje.nl/>

Groot aanbod, wel relatief veel 'avontuurlijke'uitjes. Voordeel is dat je uitjes naar type kunt kiezen.

<http://www.originelebedrijfsuitjes.nl/>

Minder groot aanbod met relatief minder risicovolle uitjes dan Bedrijfsuitje.nl. Ook hier kan je per type bedrijfsuitje kiezen.

<http://www.highprofile.nl/bedrijfsuitjes/>

Groot en overzichtelijk, naar type uitje gerangschikt, aanbod. Relatief veel avontuurlijke uitjes.

<http://bedrijfsevenement.startpagina.nl/>

Wat onoverzichtelijke maar wel uitgebreide startpagina met onder andere een overzicht van bureaus die bedrijfsuitjes organiseren.

<http://www.wegmetdebaas.nl/>

Mooi vormgegeven site met veel verschillende soorten bedrijfsuitjes. Handig is de zoekmachine.

<http://www.enjoy.nl/>

Wat rommelige site met behoorlijk aanbod, waarbij echter niet duidelijk aangegeven is wat de avontuurlijke uitjes zijn.

<http://www.recreatief.nl/trips/bedrijfsuitje/>

Sober vormgegeven, maar uitgebreide site met duidelijke indeling qua soorten uitjes en met een uitgebreid zoekstelsel.

<http://www.uitjes.nl/nl/bedrijfsuitje/>

Overzichtelijke site met indeling naar type uitje en een vrij uitgebreid zoekstelsel.